Finansutskottets betänkande 1986/87:12

om vissa anslag för budgetåret 1987/88 inom finansdepartementets verksamhetsområde (prop. 1986/87:100 bil. 9)

FiU 1986/87:12

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet delar av budgetpropositionens bilaga 9 Finansdepartementet. Det är anslaget till departementet, vissa anslag till byggnadsstyrelsen och anslagen till konjunkturinstitutet, statens förhandlingsnämnd och statens arbetsgivarverk.

I betänkandet behandlas vidare två motioner. I motion Fi409 av Görel Bohlin (m) och Anita Modin (s) krävs att försäkringskassorna skall få möjlighet att mer självständigt få handlägga sina lokalfrågor. I motion Fi419 av Anne Wibble m.fl. (fp) föreslås neddragning av anslagen till inköp av fastigheter och till statens arbetsgivarverk.

Utskottet tillstyrker samtliga förslag till anslag och bemyndiganden i propositionen och avslår här aktuella motioner. Angående försäkringskassornas lokalhållning avlämnar företrädare för moderata samlingspartiet ett särskilt yttrande. Vad gäller motion Fi419 om anslag för inköp av fastigheter m.m. och anslag till statens arbetsgivarverk avlämnar företrädare för folkpartiet och moderata samlingspartiet gemensamma reservationer.

SJUNDE HUVUDTITELN

I betänkandet behandlar utskottet

dels proposition 1986/87:100 bilaga 9 Finansdepartementet i vad avser

Litt. A Finansdepartementet m.m.,

Litt. D Vissa centrala myndigheter m.m. punkterna D 1–D 3, D 8, D 9 och D 12,

Litt. F Övriga ändamål punkterna F 5 och F 6,

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna 1986/87:Fi409 och 1986/87:Fi419 yrkandena 1 och 2.

Finansdepartementet m.m.

1. Finansdepartementet m.fl. anslag

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i proposition 1986/87:100 bilaga 9 (finansdepartementet) under punkterna A 1–A 4 (s. 12–13) och hemställer

1. att riksdagen till *Finansdepartementet* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 50 990 000 kr.,

2. att riksdagen till *Finansråd/ekonomiska attachéer* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 2 540 000 kr.,

3. att riksdagen till *Utredningar m.m.* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 21 300 000 kr.,

4. att riksdagen till *Extra utgifter* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 1 120 000 kr.

Vissa centrala myndigheter m.m.

2. Byggnadsstyrelsen

Regeringen har under punkt D 1 (s. 44–54) – efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt – föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om engångsnedskrivning av statskapitalet i enlighet med vad som redovisats i propositionen;

2. till Byggnadsstyrelsen för budgetåret 1987/88 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Motionen

1986/87:Fi409 av Görel Bohlin och Anita Modin (m, s), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att regleringsbrevet den 17 juni 1982 dras in och att nytt regleringsbrev med beaktande av motionens synpunkter utfärdas.

Utskottet

Byggnadsstyrelsen ansvarar för lokalförsörjning för civila statliga myndigheter. Ansvaret för fastighetsförvaltning och anskaffning av lokaler för statlig verksamhet har under senare år i ökad utsträckning lagts på verket. Utskottet anser det angeläget att byggnadsstyrelsen fortsätter arbetet med att effektivisera och hålla nere kostnaderna för fastighetsdrift och fastighetsunderhåll, bl.a. genom ökad samordning av den statliga fastighetsdriften, ökad effektivitet i lokalutnyttjandet och förbättrad lokalekonomi samt utveckling av system för planering på längre sikt av fastighetsunderhåll. Det är också viktigt att lokalfrågorna får en likformig prövning så att byggnadsinvesteringarna prioriteras från en gemensam utgångspunkt.

I *motion Fi409* krävs att byggnadsstyrelsens medverkan i lokalfrågor som rör försäkringskassorna skall avvecklas. Våren 1986 behandlade utskottet (FiU 1985/86:17) en motion med identiskt samma innehåll som i här aktuell motion. Utskottet framhöll vid detta tillfälle att fr.o.m. budgetåret 1982/83 gäller för anskaffning av lokaler till försäkringskassorna samma villkor som för statsförvaltningen i övrigt (jfr SfU 1982/83:24 s. 19). De riktlinjer som därvid upprättats innebär ett ökat samarbete mellan försäkringskassorna och byggnadsstyrelsen vid anskaffning och avveckling av lokaler för statens verksamheter. Utskottet ansåg att försäkringskassorna inte borde ges någon särställning och avstyrkte därför motionen.

Utskottet ser ingen anledning att ändra sitt ställningstagande och avstyrker därför motion Fi409.

Vad gäller byggnadsstyrelsens kostnader och anslag har utskottet inte något att invända mot föredragandens beräkning. Utskottet har inte heller något att erinra mot förslaget att en engångsnedskrivning görs av statskapitalet med nära 1,4 milj. kr. avseende mark och förrådsbyggnader för civilförsvaret. FOA m.m.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om engångsnedskrivning av statskapitalet i enlighet med vad som föreslagits i proposition 1986/87:100 bilaga 9 punkt D 1.

2. att riksdagen till *Byggnadsstyrelsen* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

3. att riksdagen avslår motion 1986/87:Fi409.

3. Inköp av fastigheter m.m.

Regeringen har under punkt D 2 (s. 55–56)

dels föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om disposition av realisationsvinster i enlighet med vad som förordats i propositionen,

2. till Inköp av fastigheter m.m. för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen om riktlinjer för försäljning av staten tillhörig fast egendom.

Motionen

1986/87:Fi419 av Anne Wibble m.fl. (fp), vari hemställs

1. att riksdagen beslutar anvisa ett i förhållande till regeringen med 10 milj. kr. minskat anslag till Inköp av fastigheter m.m.

Utskottet

I propositionen anges anslagsbehovet för inköp av fastigheter m.m. för budgetåret 1987/88 till 20 milj. kr.

I *motion Fi419* föreslås att det begärda anslaget minskas med 10 milj. kr. Minskningen motiveras med att den existerande reservationen bör vara tillräcklig för inköp av fastigheter till staten under det kommande budgetåret.

Som framgår av propositionen används anslaget för fastighetsförvärv efter beslut av regeringen i varje särskilt fall. Byggnadsstyrelsen har av regeringen bemyndigats att – om kostnaden i det enskilda fallet inte överstiger 2 000 000 kr. – själv besluta i frågor som gäller bl.a. fastighetsregleringar och kompletteringsköp.

Regeringen har riksdagens bemyndigande att för angelägna fastighetsförvärv förskottsvis ta i anspråk tillgängliga medel från sådana reservationsanslag som står till byggnadsstyrelsens förfogande och i efterhand begära medel för förvärven hos riksdagen.

Byggnadsstyrelsen för fortlöpande förhandlingar med kommuner och

enskilda om mark- och fastighetsförvärv för statlig förvaltning. Verksamhetsplanen omfattar bl.a. förvärv för central och regional förvaltning såväl i Stockholmsområdet som i landsorten.

Medelsbehovet för inköp av fastigheter är sålunda beräknat utifrån ett genomförande av nu aktuella förvärv. I dessa uppskattningar av medelsbehovet ingår emellertid även ännu ej beslutade inköp av fastigheter. Hur stora de faktiska utgifterna över detta anslag blir för budgetåret 1987/88 är bl.a. beroende av kommande beslut av regering och riksdag som medför ett ökat lokalbehov för staten. Att, som motionärerna gör, föreslå en besparing med 10 milj. kr. på detta anslag utan att precisera vilket fastighetsförvärv som avses saknar därför mening, enligt utskottets uppfattning.

Utskottet har inte något att invända mot föredragandens förslag och avstyrker mot här angiven bakgrund motion Fi419 yrkande 1.

Utskottet har vidare ingenting att erinra mot förslaget att realisationsvinster från försäljning av statens fasta egendom även får användas för inköp av fastigheter och övrig byggproduktion.

Vad i övrigt gäller anslaget för inköp av fastigheter vill utskottet anföra följande. I proposition 1985/86:101 föreslog regeringen att riksdagens bemyndigande till regeringen att till en högsta beloppsgräns av 5 milj. kr. få inköpa fastigheter skulle slopas. Enligt proposition 101 skulle bemyndigandet ersättas med en redovisning i efterhand till riksdagen. Riksdagen avslog emellertid regeringens förslag (FiU 1985/86:22, rskr. 267) och uttalade att värdegränsen inte borde slopas förrän frågan om vilka riktlinjer som bör gälla för försäljning av statlig egendom hade klarlagts ytterligare. I den nu aktuella propositionen framhålls att med de hittillsvarande beloppsgränserna har under 1970- och 1980-talen endast ett fåtal ärenden behövt underställas riksdagen. Utskottet delar föredragandens synpunkt att det mot denna bakgrund inte finns anledning att ändra nuvarande ordning.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om disposition av realisationsvinster i enlighet med vad som förordats i propositionen,

2. att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 bilaga 9 punkt D 2 och med avslag på motion 1986/87:Fi419 yrkande 1 till *Inköp av fastigheter m.m.* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.,

3. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförts i propositionen om riktlinjer för försäljning av staten tillhörig fast egendom.

4. Energibesparande åtgärder i statliga byggnader m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt D 3 (s. 56–57) och hemställer

att riksdagen till *Energibesparande åtgärder i statliga byggnader m.m.* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.

5. Konjunkturinstitutet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt D 8 (s. 76–78) och hemställer

att riksdagen till *Konjunkturinstitutet* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 15 974 000 kr.

6. Statens förhandlingsnämnd

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt D 9 (s. 78–79) och hemställer

att riksdagen till *Statens förhandlingsnämnd* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 3 990 000 kr.

7. Statens arbetsgivarverk

Regeringen har under punkt D 12 (s. 84–86) föreslagit riksdagen att till Statens arbetsgivarverk för budgetåret 1987/88 anvisa ett förslagsanslag av 26 269 000 kr.

Motionen

1986/87:Fi419 av Anne Wibble m.fl. (fp), vari hemställs

2. att riksdagen beslutar anvisa ett i förhållande till regeringen med 2 milj. kr. minskat anslag till Statens arbetsgivarverk.

Utskottet

I det av regeringen angivna förslagsanslaget ingår vissa kostnader för utvecklingen av en simuleringsmodell för att beräkna kostnaderna vid en förändring av gällande pensionsregler. Inom anslaget ryms även en uppbyggnad av en ny utredningsavdelning vilket innebär att fem nya tjänster tillförs verket.

I *motion Fi419* biträds inte förslaget att inrätta nya tjänster vid verket och heller inte att särskilda medel anslås för den tidigare beskrivna simuleringsmodellen. Om här nämnda åtgärder bedöms som angelägna bör de, enligt motionärerna, genomföras inom ramen för existerande resurser.

Utskottet delar inte motionärernas uppfattning. Statens arbetsgivarverk har en viktig roll när det gäller att utveckla lönesystem och andra avtalsvillkor som främjar en effektiv verksamhet i myndigheterna. Enligt utskottets mening har verket en viktig uppgift när det gäller att utveckla vilka restriktioner samhällsekonomin och statsfinanserna ställer på lönebildningen. Det är därför av stor betydelse att verket får resurser att förstärka den förvaltnings- och nationalekonomiska kompetensen genom inrättandet av fem nya tjänster.

Mot här angiven bakgrund tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motion Fi419 yrkande 2.

att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 bilaga 9 punkt D 12 och med avslag på motion 1986/87:Fi419 yrkande 2 till *Statens arbetsgivarverk* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 26 269 000 kr.

Övriga ändamål

8. Täckande av förluster till följd av vissa statliga garantier

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 5 (s. 108) och hemställer

att riksdagen till *Täckande av förluster till följd av vissa statliga garantier* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

9. Kostnader för vissa nämnder

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 6 (s. 108–109) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för vissa nämnder* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 1 190 000 kr.

Stockholm den 19 mars 1987

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Rune Rydén (m), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Kjell A. Mattsson (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Hugo Hegeland (m), Marianne Carlström (s), Rolf Kenneryd (c) och Lennart Alsén (fp).

Reservationer

1. Punkt 3. Inköp av fastigheter m.m. (mom. 2)

Rune Rydén (m), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hugo Hegeland (m) och Lennart Alsén (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Som framgår" och på s. 4 slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör statens inköp av fastigheter begränsas. Det totala statliga fastighetsinnehavet bör inte öka ytterligare. I den mån lokalbehov uppkommer bör i första hand omfördelning ske inom det befintliga beståndet och i andra hand bör i ökad utsträckning hyresalternativet prövas av byggnadsstyrelsen för att därigenom uppnå en från statens synpunkt effektivare fastighetsförvaltning.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att mot denna bakgrund och med hänsyn till den existerande reservationen på detta anslag – nära 100 milj. kr. – bör detta anslag kunna minskas med 10 milj. kr. Utskottet tillstyrker därför motion Fi419 yrkande 1.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

> 2. att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Fi419 yrkande 1 samt med anledning av proposition 1986/87:100 bilaga 9 punkt D 2 till *Inköp av fastigheter m.m.* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

2. Punkt 7. Statens arbetsgivarverk

Rune Rydén (m), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hugo Hegeland (m) och Lennart Alsén (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att statens arbetsgivarverk inte bör tilldelas särskilda resurser för att utveckla den nämnda simuleringsmodellen och ej heller för att inrätta en förhandlingsavdelning och en ny utredningsavdelning inom verket. De uppgifter som enligt propositionen skall åläggas utredningsavdelningen bör verket kunna lösa genom samarbete med andra myndigheter som exempelvis konjunkturinstitutet och statistiska centralbyrån. Om de nämnda åtgärderna emellertid bedöms som mycket angelägna bör de, som även framhålls i motionen, genomföras inom ramen för existerande resurser.

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

> att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Fi419 yrkande 2 samt med anledning av proposition 1986/87:100 bilaga 9 punkt D 12 till *Statens arbetsgivarverk* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 24 269 000 kr.

Särskilt yttrande

Punkt 2. Byggnadsstyrelsen

Rune Rydén, Filip Fridolfsson och Hugo Hegeland (alla m) anför:

I regeringsbeslut den 17 juni 1982 regleras förfaringssättet beträffande anskaffning av lokaler för försäkringskassorna. Riksförsäkringsverket skall i samråd med byggnadsstyrelsen upprätta generella riktlinjer för förhyrning av lokaler. Försäkringskassorna får inte utan riksförsäkringsverkets medgivande träffa hyresavtal där bashyran per år överstiger 400 000 kr. eller där hyrestiden överstiger tio år.

Vi är av den uppfattningen att dessa föreskrifter måste betraktas som otidsenliga och är betungande för försäkringskassorna. Onödiga tidsutdräkter kan förekomma i självklara ärenden. Det finns en risk för att försäkringskassorna, som i sin strävan att upprätthålla en god service till de försäkrade

ständigt måste se över lokalkontorsnätets utformning, ofta – framför allt inom storstadsregionerna – kommer i det läget att man inte kan ge bindande besked i tid, varvid annan intressent får företräde.

Enligt vår mening finns tillräcklig kompetens och ansvarsmedvetenhet inom försäkringskassorna och riksförsäkringsverket för att dessa själva utan byggnadsstyrelsens medverkan skall kunna handlägga lokalfrågorna.

gotab Stockholm 1987 12649